

การวิเคราะห์เชิงองค์ประกอบของสาเหตุการพ้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565
Factor Analysis of the Reasons for the Termination of Undergraduate Student
Status Faculty of Science and Technology Chiang Mai Rajabhat University
Academic year 2018 – 2022

เจษฎา มีทรัพย์

Jassada Mesurp

ภาควิชาคณิตศาสตร์และสถิติ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Department of Mathematics and Statistics, Faculty of Science and Technology, Chiang Mai Rajabhat University

E-mail: jassada_mes@g.cmru.ac.th Tel (+66)819989821

Received: 28/8/2024, Revised: 21/12/2025, Accepted: 24/12/2025

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุของการพ้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี 2) จำแนกและวิเคราะห์ปัจจัยที่นำไปสู่การพ้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรีของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2561-2565 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจำนวน 2,544 คน การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของการพ้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรีในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระหว่างปีการศึกษา 2561-2565 มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสาเหตุที่มีค่าเฉลี่ยและระดับความสัมพันธ์สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การพ้นสภาพตามข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผลการศึกษา ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ($r = 0.992$, $P\text{-value} = 0.00$) 2) การพ้นสภาพตามระเบียบด้านการเงิน ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = 0.822$, $P\text{-value} = 0.00$) 3) การพ้นสภาพเนื่องจากการลาออก ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = 0.741$, $P\text{-value} = 0.00$) นอกจากนี้พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่พ้นสภาพในช่วงชั้นปีที่ 1 รองลงมาคือชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ตามลำดับ

ทั้งนี้ผลการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ทั้งสามสาเหตุหลักของการพ้นสภาพนักศึกษานำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการพัฒนามาตรการบริหารจัดการด้านวิชาการเชิงรุก เพื่อป้องกันและลดจำนวนผู้พ้นสภาพนักศึกษาในหลักสูตรของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: สาเหตุการพ้นสภาพ นักศึกษา หลักสูตรระดับปริญญาตรี ปรับปรุงวางแผน

Abstract

This study aimed to 1) survey data on the causes of undergraduate student attrition. 2) identify and analyze factors leading to attrition of undergraduate students in the Faculty of Science and Technology, Chiang Mai Rajabhat University, during the academic years 2018-2022. A sample of 2,544 students was used. Data collection and analysis were performed using descriptive and inferential statistics, including percentages, means, standard deviations, correlations, and Pearson's product moment correlation coefficients.

The results revealed that the causes of attrition of undergraduate students in the Faculty of Science and Technology during the academic years 2018–2022 exhibited a positive relationship with a statistical significance level of 0.01. The top three reasons with the highest mean and correlation level were: 1) attrition based on academic evaluation regulations, which showed a very high correlation ($r = 0.992$, $P\text{-value} = 0.00$). 2) attrition based on financial regulations, which showed a high correlation ($r = 0.822$, $P\text{-value} = 0.00$). and 3) attrition due to resignation. This correlation was high ($r = 0.741$, $P\text{-value} = 0.00$). Furthermore, the majority of students dropped out during their first year, followed by their second and third years, respectively.

The results of this study indicate that the three main causes of student dropouts can be used as input for policy formulation, planning, and the development of proactive academic management measures to effectively prevent and reduce the number of students dropping out of the Faculty of Science and Technology programs in the future.

Keywords: Causes of student dropouts, Students, Undergraduate program, Planning improvement

1. บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้า เนื่องจากการศึกษาช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถ พฤติกรรม เจตคติ และคุณธรรมของบุคคล ทั้งยังพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพมากขึ้น เพื่อเป็นแรงผลักดันเสริมสร้างองค์กรให้เจริญเติบโตและดำรงอยู่ได้ บุคคลที่มีความรู้ความสามารถสูงจึงมักมีโอกาสในการทำงานในหน่วยงานหรือองค์กรที่มีคุณภาพ ส่งผลให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้นในการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะในการทำงาน ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชาติ หากรากฐานทางด้านการศึกษาของคนในชาติมีคุณภาพย่อมส่งผลให้ชาติเกิดการพัฒนาก้าวหน้า มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบคณะต่าง ๆ โดยมีประวัติความเป็นมาพร้อมกับการก่อตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีการพัฒนามาตามลำดับ ตั้งแต่โรงเรียนฝึกหัดครูกรรมประจำมณฑลพายัพ ซึ่งเริ่มเปิดรับนักเรียนเข้าอยู่แบบนักเรียนประจำเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2467 และเปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2467 จนกระทั่งปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในปัจจุบัน (Chiang Mai Rajabhat University Student Handbook, 2018)

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ปรับฐานะเป็น “คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” มีคณบดีเป็นผู้บริหารคณะ ตามประกาศพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 ให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวិชาการและวิชาชีพขั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนา เทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู ซึ่งในการเปิดรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ผ่านมาจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อเปิดโอกาสและขยายโอกาสในการสนับสนุนการศึกษาให้มากขึ้นได้จึงมีวิธีการคัดเลือกหลายช่องทาง ได้แก่ วิธีรับตรงและโครงการพิเศษต่าง ๆ เช่น โควตาเรียนดี โควตาความสามารถพิเศษ เป็นต้น และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้ความสำคัญกับนักศึกษาในแต่ละปีการศึกษาที่รับเข้ามาเป็นนอย่างสูง ซึ่งผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาต่อได้เข้ามาศึกษาต่อมีปัจจัยในการตัดสินใจหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยด้านโปรแกรมการศึกษา/หลักสูตร ปัจจัยที่เกี่ยวกับสถานการณ์การศึกษา และปัจจัยด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์ ฯลฯ (Mesurp, 2023) อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาพบว่า ในแต่ละปีการศึกษา มีอัตราการพ้นสภาพและออกกลางคันของนักศึกษาด้วยสาเหตุต่าง ๆ (Office of the Registrar, Chiang Mai Rajabhat University, 2024) เช่น นักศึกษามีความต้องการที่จะเรียนในสาขาวิชานี้ แต่ด้วยความรู้พื้นฐานในสาขาวิชานี้มีน้อยจึงทำให้นักศึกษาไม่สนใจเรียน ขาดเรียน มาสาย ไม่มีความรับผิดชอบในการเรียน ได้รับผลการเรียนต่ำ ทำให้ไม่อยากเรียน (Saengthong, 2019) ทางคณะฯ จึงต้องมีกลไกในการพัฒนาแนวทางหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียนแก่นักศึกษา

เพื่อให้มีความสามารถในการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีความสุข ลดอัตราการลาออกกลางคัน หรือการพ้นสภาพให้น้อยลง หากมีอัตราการพ้นสภาพนักศึกษาลดลง และมีการสำเร็จการศึกษามากขึ้นก็จะส่งผลให้มีผู้สำเร็จการศึกษาได้ออกไปทำงานเพื่อพัฒนาขององค์กรต่าง ๆ และประเทศชาติให้ดีขึ้นต่อไป (Punsuwan & Phetkaew, 2021) ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจได้ทำการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์เชิงองค์ประกอบของสาเหตุการพ้นสภาพนักศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565

การวิเคราะห์นี้เป็นข้อมูลสาเหตุของการพ้นสภาพนักศึกษาจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น การพ้นสภาพตามข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผลการศึกษา การพ้นสภาพนักศึกษาตามระเบียบทางการเงิน การลาออก ฯลฯ เพื่อให้ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบหลักสูตร นำไปพัฒนาแก้ไข ปรับปรุงการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีนักศึกษาออกกลางคันลดลง และนักศึกษาสำเร็จการศึกษาได้ตามมุ่งหวัง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายเชิงรุก และการดูแลนักศึกษาให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การดูแลเอาใจใส่ให้นักศึกษาให้มีคุณภาพและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของคณะฯ สู่ นักศึกษาของ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อสำรวจข้อมูลสาเหตุของการพ้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2561 – 2565

1.1.2 เพื่อจำแนกและวิเคราะห์สาเหตุของการพ้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2561 – 2565

1.2 ขอบเขตการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่เข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 - 2565

ตัวแปรต้น คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้เข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 - 2565

ตัวแปรตาม คือ สาเหตุการพ้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 - 2565

1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

การพ้นสภาพ หมายถึง นักศึกษาที่ออกก่อนการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ซึ่งถูกจำหน่ายชื่อออกจากหลักสูตรในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยสำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ออกตามระเบียบ หมายถึง การพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2550

ออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนต้องออกจากสถานศึกษาก่อนเรียนจบหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่นักเรียนต้องออกจากสถานศึกษา ในขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.4.1 เพื่อนำข้อมูลการวิเคราะห์ไปใช้ในการพัฒนา/ปรับปรุงระบบ/กลไก/กลยุทธ์ในการดูแลนักศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.4.2 เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล ไปใช้ในการปรับปรุงนโยบายพร้อมวางแผน และการบริหารจัดการเชิงรุกแก่นักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในอนาคต

1.5 กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้ศึกษาได้นำมาสังเคราะห์เขียนกรอบแนวคิดการศึกษาวเคราะห์เรื่อง การวิเคราะห์เชิงองค์ประกอบของสาเหตุการผันสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565 ตามภาพที่ 1

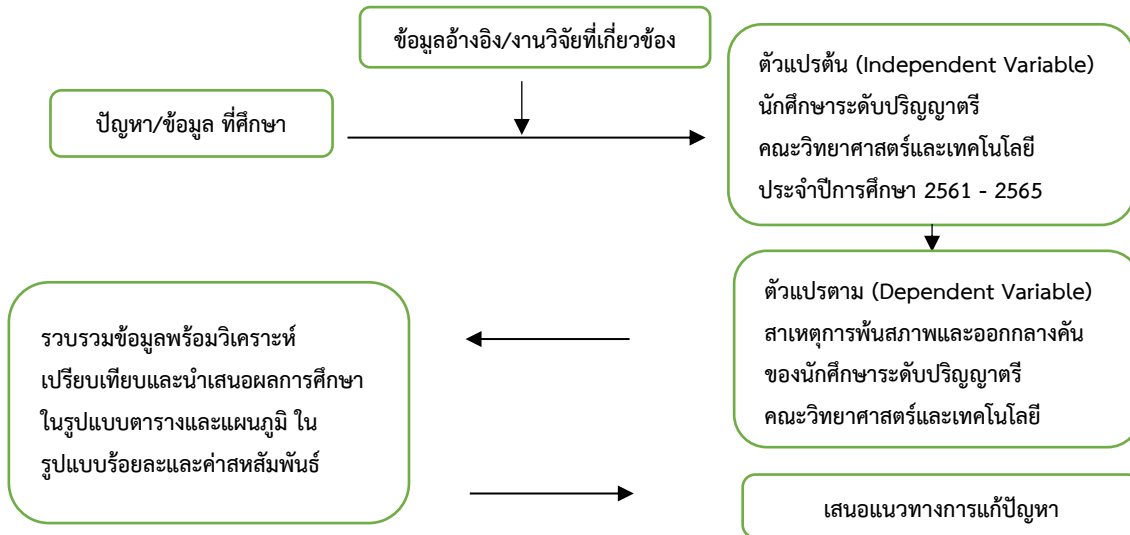

Figure 1 Conceptual framework of the analysis work

2. วิธีการศึกษา

วางแผนการดำเนินงานและสำรวจข้อมูลเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจพร้อมเก็บรวบรวมข้อมูลและหาสาเหตุการผันสภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2,544 คน ข้อมูลจาก (Office of the Registrar, Chiang Mai Rajabhat University, 2024) เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565 ผู้ศึกษาใช้วิธีการเจาะจงประชากร เพื่อให้มีข้อมูลของนักศึกษาที่มีความถูกต้องและแม่นยำพร้อมสาเหตุการผันสภาพของนักศึกษาในแต่ละปี เช่น การผันสภาพด้วยข้อบังคับของมหาวิทยาลัย การขอลาออก ฯลฯ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลหาสาเหตุของการผันสภาพของนักศึกษา ซึ่งได้ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากสำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ระยะที่ 1 การสำรวจข้อมูลเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจและเก็บข้อมูลสาเหตุการผันสภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอข้อมูลและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนการบริหารเชิงรุก

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การศึกษา ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ผลสถิติต่าง ๆ แล้วแสดงผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบกับคำอธิบาย ซึ่งแบ่งออกได้ ดังนี้

2.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากร ซึ่งเป็นสาเหตุของการผันสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับตัวแปรเดียวจำแนกจำนวนและค่าร้อยละ โดยใช้ตารางแสดงค่าร้อยละ (Percentage)

2.1.2 วิเคราะห์สาเหตุของการผันสภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565 โดยวัดจากระดับความสำคัญ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับตัว

แปรเดี่ยวจำแนกจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) (Pattanaphuaphan, 1993)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x_i - \bar{x})^2}{n-1}}$$

2.1.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการฟื้นสภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565 โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่อิสระต่อกัน การบอกระดับความสัมพันธ์จะใช้ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงแต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลยสำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ ดังนี้ (Thaweerat, 1997)

ค่า r	ระดับความสัมพันธ์
0.90-1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
0.70-0.90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
0.50-0.70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.30-0.50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
0.00-0.30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

ทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาและสังเคราะห์ด้วยวิธีการบรรยายจนได้บทสรุปรวม เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงแผนการดูแลนักศึกษาและการบริหารหลักสูตรเชิงรุก เพื่อสรุปทิศทางแนวโน้ม หรือข้อเสนอแนะที่ควรเป็นอย่างเหมาะสม

2.2 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้ศึกษาได้นำมาสังเคราะห์เขียนขั้นตอนการดำเนินงานการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เชิงองค์ประกอบของสาเหตุการฟื้นสภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565 ดังนี้ดังภาพที่ 2

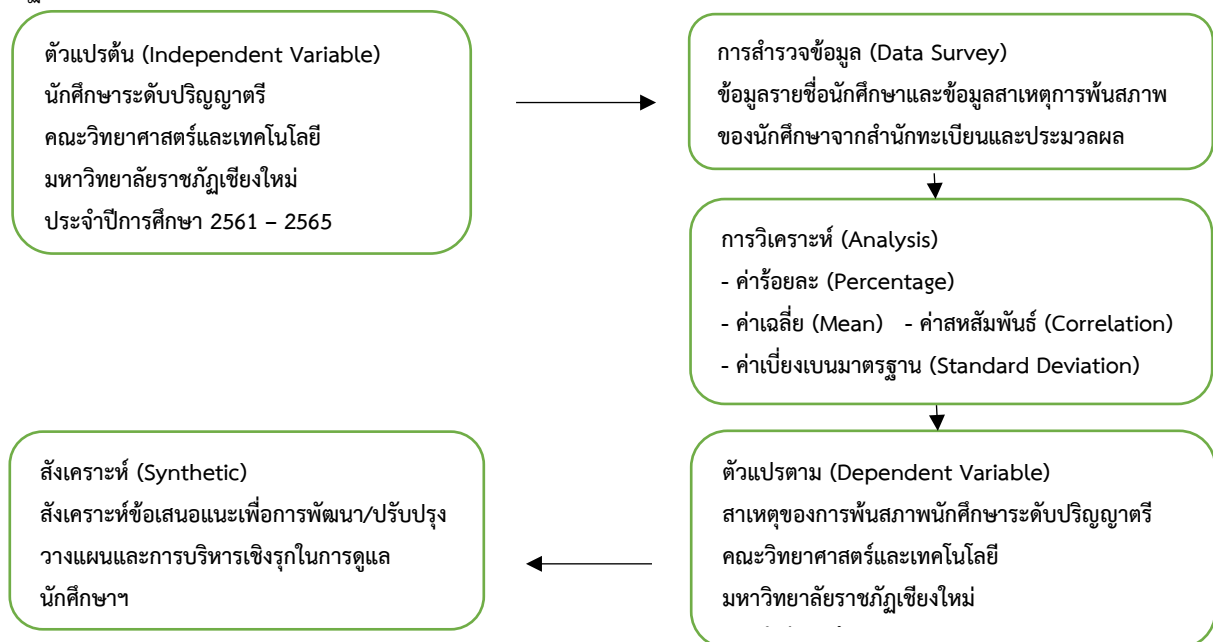

Figure 2 Analysis process steps

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทำการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565 จำนวน 2,544 คน ณ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2567 (Registration and Processing Office, Chiang Mai Rajabhat University, 2024) การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้เสนอผลตามความมุ่งหมายของการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจข้อมูลสาเหตุของการพ้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2561 – 2565

ระยะที่ 1 การสำรวจข้อมูลเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจและเก็บข้อมูลสาเหตุการพ้นสภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565

ส่วนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจและเก็บข้อมูลสาเหตุการพ้นสภาพ

จำนวนการรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565 มีจำนวนรวมทั้งหมด 2,544 คน เมื่อศึกษาข้อมูลการพ้นสภาพของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาปี 2561 มีการพ้นสภาพ 221 คน (ร้อยละ 40.26) นักศึกษาปี 2562 มีการพ้นสภาพ 132 คน (ร้อยละ 29.93) นักศึกษาปี 2563 มีการพ้นสภาพ 137 คน (ร้อยละ 31.35) ปัจจุบันยังคงศึกษาอยู่ที่ 4 นักศึกษาปี 2564 มีการพ้นสภาพ 169 คน (ร้อยละ 30.34) ปัจจุบันยังคงศึกษาอยู่ที่ 3 และนักศึกษาปี 2563 มีการพ้นสภาพ 135 คน (ร้อยละ 24.11) ปัจจุบันยังคงศึกษาอยู่ที่ 2 ตามลำดับ ทั้งนี้จำนวนพ้นสภาพนักศึกษาทั้งหมด 794 คน คิดเป็นร้อยละ 31.21 ดังตารางที่ 1

Table 1 Student admissions and student terminations for the academic year 2018 – 2022

Year received	Number of people to be accepted (person)	No longer a person (person)	Percentage
2561	549	221	40.26
2562	441	132	29.93
2563	437	137	31.35
2564	557	169	30.34
2565	560	135	24.11
Total	2,544	794	31.21

จำนวนและร้อยละของสาเหตุของการพ้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565 นักศึกษาส่วนใหญ่พ้นสภาพตามข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผลการศึกษานับจำนวน 401 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50.50 รองลงมาคือการพ้นสภาพนักศึกษาตามระเบียบทางการเงินและการพ้นสภาพด้วยการลาออกจำนวน 188 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.68 และพ้นสภาพนักศึกษาด้วยสาเหตุอื่น ๆ เช่น พ้นสภาพนักศึกษาเนื่องจากหลักฐานการสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ถูกต้อง, ไม่ครบ, โอนย้าย, พ้นสภาพนักศึกษาด้วยเงื่อนไขการเข้าเป็นนักศึกษาหรือเสียชีวิต คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.14 ของนักศึกษาพ้นสภาพทั้งหมดตามลำดับ เมื่อคำนวณร้อยละของการพ้นสภาพนักศึกษาเทียบกับจำนวนรับ พบว่านักศึกษาพ้นสภาพทั้งหมดร้อยละ 31.21 ของจำนวนรับ โดยพ้นสภาพตามข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผลการศึกษามากที่สุดเท่ากับร้อยละ 15.63

จากการศึกษาข้อมูลความต่อเนื่องของการพ้นสภาพนักศึกษาประจำปีการศึกษา 2561 – 2565 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีการพ้นสภาพทางการศึกษา ในช่วงชั้นปีที่ 1 จำนวน 503 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 63.35 ของการพ้นสภาพทั้งหมด 794 คน รองลงมาที่มีการพ้นสภาพในช่วงชั้นปี 2 จำนวน 156 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.65 ช่วงชั้นปีที่ 3 จำนวน 83 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.45 ช่วงชั้นปีที่ 5 จำนวน 24 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.02 ช่วงชั้นปีที่ 4 จำนวน 23 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.90 และในช่วงชั้นปีที่ 5 จำนวน 5 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.63 ตามลำดับดังตารางที่ 2

Table 2 Attrition of undergraduate students by academic year, academic year 2018 – 2022

Year	2561 - 2565						Total	Percentage
	1	2	3	4	5	6		
First year student								
Resign	131 (16.50)	45 (5.67)	10 (1.26)	1 (0.12)	1 (0.12)	0 (0.00)	188	23.68
No longer a student according to financial regulations	42 (5.29)	61 (7.68)	39 (4.91)	18 (2.28)	23 (2.90)	5 (0.63)	188	23.68
Termination of status according to the regulations on academic performance evaluation	320 (40.30)	48 (6.05)	33 (4.16)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	401	50.50
Dismissed due to other reasons	10 (1.26)	2 (0.25)	1 (0.12)	4 (0.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	17	2.14
Total	503	156	83	23	24	5	794	100
Percentage	63.35	19.65	10.45	2.90	3.02	0.63	100	

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์สาเหตุการพ้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565 มีดังนี้

Table 3 Mean number per academic year and standard deviation of causes of student withdrawal of undergraduate students, Faculty of Science and Technology, Chiang Mai Rajabhat University, academic year 2018 - 2022

Reasons for student dismissal	\bar{X}	S.D.	Rating
Termination of status according to the regulations on academic performance evaluation	66.83	125.69	1
No longer a student according to financial regulations	31.33	19.97	2
Resign	31.33	51.76	3
Dismissed due to other reasons	2.83	3.82	4
Total	33.08	0.03	

จากตารางที่ 3 พบว่าสาเหตุการพ้นสภาพของนักศึกษาทั้งหมดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 33.08$, S.D. = 50.31) ค่าเฉลี่ยจำนวนนักศึกษาต่อปีที่มีสาเหตุการพ้นสภาพตามข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผลการศึกษามากที่สุด ($\bar{X} = 66.83$, S.D. = 125.69) รองลงมาคือ การพ้นสภาพนักศึกษาตามระเบียบทางการเงิน ($\bar{X} = 31.3$, S.D. = 19.97) อันดับ 3 คือ การพ้นสภาพโดยการลาออก ($\bar{X} = 31.3$, S.D. = 51.76) และพ้นสภาพนักศึกษาด้วยสาเหตุอื่น ๆ เช่น พ้นสภาพนักศึกษาเนื่องจากหลักฐานการสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ถูกต้อง ไม่ครบ โอนย้าย พ้นสภาพนักศึกษาด้วยเงื่อนไขการเข้าเป็นนักศึกษาหรือเสียชีวิต ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 3.82) ตามลำดับ ซึ่งทั้งนี้ในกรณี S.D. ที่มีค่ามาก แสดงถึงว่าข้อมูลมีการกระจายตัวค่อนข้างกว้างจากค่าเฉลี่ย ซึ่งหมายความว่า ข้อมูลมีความหลากหลายหรือแตกต่างกันมาก วัตถุประสงค์ 2) ผลการศึกษาวិเคราะห์และเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรระดับปริญญาตรี สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ ค่าความสัมพันธ์ของสาเหตุการพ้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565

Table 4 Correlation of causes of student withdrawal from undergraduate studies, Faculty of

Science and Technology, Chiang Mai Rajabhat University, academic year 2018 - 2022

Reasons for student termination	Pearson Correlation	P-Value	Relationship level	Rating
Termination of status according to the regulations on academic evaluation	0.99**	.000	Very High	1
Termination of student status due to financial regulations	0.82**	.000	High	2
Termination by resignation	0.74**	.000	High	3
Dismissal due to other reasons	-0.20**	.000	Very Low	4

** $P < 0.01$

จากตารางที่ 4 พบว่า การศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบองค์ประกอบของสาเหตุการพ้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565 พบว่า สาเหตุการพ้นสภาพนักศึกษา อันดับที่ 1 การพ้นสภาพตามข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผลการศึกษามีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ($r = 0.99$, $P\text{-Value} = 0.00$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหรือแปรผันตรงต่อกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก กล่าวคือ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่นำไปสู่การพ้นสภาพ ตัวอย่างเช่น ความรู้พื้นฐานของนักศึกษาในสาขาวิชาที่ไม่เพียงพอ ขาดความสนใจในการเรียน การขาดเรียน มาสาย ขาดความรับผิดชอบ และผลการเรียนต่ำ ซึ่งล้วนส่งผลให้เกิดการพ้นสภาพมากที่สุดในกลุ่มนักศึกษา อันดับ 2 การพ้นสภาพนักศึกษาตามระเบียบทางการเงินมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ($r = 0.82$, $P\text{-Value} = 0.00$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหรือแปรผันตรงต่อกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูง กล่าวคือ การพ้นสภาพนักศึกษาตามระเบียบทางการเงินสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยด้านภาระทางการเงินเป็นอีกสาเหตุสำคัญที่ส่งผลต่อนักศึกษา เช่น สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ไม่มั่นคง นักศึกษาต้องทำงานพิเศษเพื่อส่งเสียตนเองจนกระทบต่อการเรียน เป็นต้น ซึ่งล้วนมีแนวโน้มทำให้เกิดการพ้นสภาพจำนวนมาก ฯลฯ อันดับ 3 การพ้นสภาพโดยการลาออกมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ($r = 0.74$, $P\text{-Value} = 0.00$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหรือแปรผันตรงต่อกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูง กล่าวคือ การพ้นสภาพโดยการลาออก ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการลาออก เช่น การย้ายตามผู้ปกครอง การเปลี่ยนสถานศึกษา หรือเหตุผลส่วนบุคคลอื่น ๆ ซึ่งล้วนส่งผลต่ออัตราการพ้นสภาพของนักศึกษาเนื่องจากการย้ายตามผู้ปกครอง ย้ายสถานศึกษา ฯลฯ อันดับ 4 การพ้นสภาพด้วยสาเหตุอื่น ๆ ตามลำดับ โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าสาเหตุทางด้านผลการเรียน สถานะทางการเงิน และการลาออก เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพ้นสภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อกำหนดมาตรการสนับสนุนและแนวทางในการลดอัตราการพ้นสภาพของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอข้อมูลและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนการบริหารเชิงรุก

Table 5 Components of causes of student withdrawal from undergraduate studies, Faculty of Science and Technology, Chiang Mai Rajabhat University, academic year 2018 – 2022

Reasons for student termination	Prioritizing trends in student dismissal
Termination of status according to the regulations on academic evaluation	Very high level (Rank 1)
Termination of student status due to financial regulations	High level (2nd rank)
Termination by resignation	High level (Rank 3)
Dismissal due to other reasons	Very low level (ranked 4th)

จากตารางที่ 5 จากการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 พบว่า องค์ประกอบของสาเหตุการพ้นสภาพการศึกษา ซึ่งเรียงลำดับ

แนวโน้มการฟื้นสภาพนักศึกษาตามลำดับ ได้แก่ 1) การฟื้นสภาพตามข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผลการศึกษา 2) การฟื้นสภาพนักศึกษาตามระเบียบทางการเงิน และ 3) การฟื้นสภาพโดยการลาออก ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายละเอียดจากตารางที่พบว่า นักศึกษาฟื้นสภาพตามข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผลการศึกษามากที่สุด เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษาชั้นปีที่ 1

เมื่อสังเคราะห์ข้อมูล ได้บทสรุปเพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงแผนการดูแลนักศึกษาและการบริหารหลักสูตรเชิงรุก และสรุปทิศทาง แนวโน้ม หรือข้อเสนอแนะที่ควรเป็นอย่างไรเหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ รวมถึงการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาทางการศึกษาที่ยั่งยืน

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลนักศึกษาระดับปริญญาตรี สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ตามสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการ หรือ สายงานที่ต้องการทำในอนาคต แต่พบว่า มักจะมีนักศึกษาบางกลุ่มที่เมื่อได้เข้าศึกษาตามหลักสูตรของสาขานั้น ๆ แล้วประสบปัญหาต่าง ๆ ในด้านการเรียน สังคม และสภาพแวดล้อม จึงทำให้เกิดการฟื้นสภาพจากการเป็นนักศึกษา ดังนั้นนักศึกษามีความต้องการที่จะเรียนในสาขาวิชานี้ แต่ด้วยความรู้พื้นฐานในสาขาวิชานี้มีน้อย จึงทำให้นักศึกษาไม่สนใจเรียน ขาดเรียน มาสาย ไม่มีความรับผิดชอบในการเรียน ได้รับความรู้ที่ต่ำ ส่งผลให้นักศึกษาไม่อยากเรียนต่อในสาขานั้น ๆ ในช่วงชั้นปีถัดไป ปัจจัยที่มีนัยสำคัญต่อการออกกลางคันของนักศึกษาอีกทั้งปัจจัยเกิดจากรายวิชาที่ต้องเรียนในสาขาวิชาที่เลือกเรียน เช่น รายวิชาพื้นฐานของมหาวิทยาลัย รายวิชาเพิ่มเติมที่ต้องเรียน เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อการทำงานในอนาคต หรือแม้กระทั่งรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานั้น ๆ แต่มีความยากและมีการเรียนที่ลึกซึ้งกว่าในช่วงชั้นต้น ๆ ที่เริ่มเรียน นักศึกษาจะมีความสนใจในสาขาวิชาน้อยลง และทำให้เกิดการฟื้นสภาพจากการเป็นนักศึกษา สาขาที่เรียนไม่ตรงกับความถนัดหรือความสนใจ ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากพื้นฐานความรู้ของนักศึกษาไม่เพียงพอ สำหรับการเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะมีโอกาสฟื้นสภาพการเป็นนักศึกษานอกจากนี้นักศึกษาบางรายจะต้องทำงานพิเศษ เพื่อนำรายได้มาใช้จ่ายและชำระค่าบำรุงทางการศึกษา ซึ่งรายได้อาจไม่เพียงพอแก่การชำระค่าบำรุงทางการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา แนวทางการปรับปรุงการวางแผนและการบริหารเชิงรุกในการรับนักศึกษา

ควรเริ่มจากกระบวนการรับสมัคร บุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี หลักสูตรควรกำหนดคุณสมบัติหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับแต่ละสาขาวิชา และนอกจากนั้นหลังจากรับนักศึกษาเข้าศึกษาแล้ว ควรจัดกิจกรรมเสริม เช่น การจัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้พบนักศึกษาเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำและติดตามผลการศึกษาได้อย่างใกล้ชิดเป็นประจำทุกเดือน มีการกำหนดโครงการเพื่อพัฒนาทักษะ และความรู้ให้แก่ นักศึกษากระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้น ใส่ใจการพัฒนาตนเอง ตลอดจนสามารถประยุกต์องค์ความรู้ทักษะที่เรียนมา มีการประชาสัมพันธ์และจัดหาแหล่งทุนการศึกษาจากภายนอกให้มากขึ้น สนับสนุนการจ้างงานพิเศษทั้งจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อเพิ่มรายได้ระหว่างเรียนให้แก่ นักศึกษา ควรจัดสรรทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาเรียนดีและกิจกรรมเด่น มีทุนสนับสนุนหรือเงินยืมฉุกเฉินจากทางมหาวิทยาลัย เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย และให้นักศึกษามีเวลาในการเรียนมากขึ้น มีการแนะแนวอาชีพ/การใช้ประโยชน์จากการเรียน เพื่อให้เกิดการกระตือรือร้น ซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดงาน

จากการศึกษาการวิเคราะห์เชิงองค์ประกอบของสาเหตุการฟื้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561–2565 พบว่า องค์ประกอบของสาเหตุการฟื้นสภาพ สามารถจัดลำดับแนวโน้มได้ดังนี้ 1) การฟื้นสภาพตามข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผลการศึกษา 2) การฟื้นสภาพตามระเบียบทางการเงิน 3) การฟื้นสภาพโดยการลาออก 4) การฟื้นสภาพด้วยสาเหตุอื่น ๆ เช่น ปัญหาพื้นฐานการสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน การโอนย้ายสถานศึกษา การสิ้นสุดสถานภาพนักศึกษาจากเงื่อนไขการเข้าศึกษา หรือกรณีการเสียชีวิตผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ฟื้นสภาพในช่วงชั้นปีที่ 1 รองลงมาคือชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาด้านความพร้อมทางการเรียน และการปรับตัวของนักศึกษาในช่วงเริ่มต้นของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผลการศึกษาครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Saengthong (2019) ซึ่งศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมวิทยา (การพัฒนาชุมชน) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พบว่า

ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ ขาดความสนใจ ขาดเรียน มาสาย ขาดความรับผิดชอบ และผลการเรียนต่ำ โดยผู้วิจัยเสนอให้กำหนดคุณสมบัติผู้เข้าศึกษาให้เหมาะสมกับสาขาวิชา รวมถึงจัดกิจกรรมเสริม เช่น โฮมรูม เพื่อให้การดูแลนักศึกษาเป็นไปอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nuuaangaw (2019) ซึ่งศึกษาอัตราการออกกลางคันของนิสิตสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า แนวโน้มการออกกลางคันเพิ่มขึ้น โดยมีปัจจัยสำคัญที่มีผล ได้แก่ รายวิชาพื้นฐานสำคัญหลายรายวิชา เช่น ทักษะภาษาไทย ชีวิตและสุขภาพ หลักการจัดการ หลักการตลาด เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน และการเขียนโปรแกรมเบื้องต้น ผู้วิจัยเสนอให้นำกฎความสัมพันธ์จากข้อมูลไปใช้ในการวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษา ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ Middee et al (2020) ซึ่งศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยพบว่า ปัจจัยสำคัญคือ การเรียนในสาขาที่ไม่ตรงกับความถนัดหรือความสนใจ ซึ่งสะท้อนถึงพื้นฐานความรู้ที่ไม่เพียงพอของนักศึกษา ทำให้มีโอกาสฟื้นสภาพสูงขึ้น

จากผลการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานะทางการเงิน การลาออก และปัจจัยอื่น ๆ ล้วนมีส่วนสำคัญต่อการฟื้นสภาพของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ดังนั้น สถาบันควรนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงการวางแผนและการบริหารวิชาการเชิงรุก เพื่อดูแลและสนับสนุนนักศึกษา ลดความเสี่ยงในการฟื้นสภาพ ตลอดจนพัฒนานโยบายและแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสมยิ่งขึ้น แนวทางดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Punsuwan & Phetkaew (2021) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟื้นสภาพกลางคันของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี พบว่า ภูมิหลังการศึกษาของนักศึกษา เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการฟื้นสภาพและผลของงานวิจัย สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการวางแผนนโยบาย และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. สรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุป

องค์ประกอบสาเหตุการฟื้นสภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2561–2565 พบว่า สาเหตุการฟื้นสภาพสามารถจัดลำดับความสำคัญได้แก่ การฟื้นสภาพตามข้อบังคับด้านผลการศึกษา รองลงมาคือปัญหาทางการเงิน การลาออก และสาเหตุอื่น ๆ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ฟื้นสภาพในช่วงชั้นปีที่ 1 สะท้อนถึงปัญหาความพร้อมทางวิชาการและการปรับตัวในระดับอุดมศึกษา ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้า ซึ่งชี้ว่าปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พื้นฐานความรู้ ความถนัดในสาขา และสถานะทางการเงิน เป็นปัจจัยสำคัญที่เพิ่มความเสี่ยงต่อการฟื้นสภาพของนักศึกษา องค์ความรู้ที่ได้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนบริหารจัดการเชิงรุก พัฒนาการดูแลนักศึกษา และปรับปรุงนโยบายด้านวิชาการเพื่อลดอัตราการฟื้นสภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

การศึกษากาการวิเคราะห์เชิงองค์ประกอบของสาเหตุการฟื้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2561 – 2565 ได้้องค์ประกอบของสาเหตุการฟื้นสภาพนักศึกษา 4 สาเหตุ ที่เป็นสาเหตุการฟื้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยทางคณะฯ/หลักสูตร ควรได้มีการวางแผนดำเนินการพัฒนาเชิงรุกในการดูแลนักศึกษาอย่างมุ่งมั่น จึงควรจัดโครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อลดการฟื้นสภาพนักศึกษา โดยกำหนดนโยบายแนวทางอย่างเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนและเป็นนโยบายแบบแผนทั้งระดับคณะฯและหลักสูตรต่อไป ตามที่เสนอแนะไว้

4.2.2 ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษาค้างต่อไป

1. การศึกษากาการวิเคราะห์เชิงองค์ประกอบของสาเหตุการฟื้นสภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรีครั้งต่อไป อาจหาสาเหตุเฉพาะเจาะจงของการฟื้นสภาพนักศึกษาในแต่ละประเด็น อาจเกิดจากเวลาในการเข้าเรียนไม่เป็นไปตามข้อบังคับ ผลการสอบ หรือการขาดสอบปลายภาคเรียน เป็นต้น เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการระดับคณะฯ/หลักสูตร ต่อไป

2. การศึกษาในครั้งต่อไป อาจศึกษานำรายวิชาที่นักศึกษาได้รับผลประเมินไม่ผ่านในแต่ละหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงรายวิชาที่มีผลกระทบต่อสภาพนักศึกษาเฉพาะเจาะจง

5. เอกสารอ้างอิง

- Chiang Mai Rajabhat University. (2018). *Chiang Mai Rajabhat University Student Handbook*. Chiang Mai Rajabhat University.
- Mesurp, J. (2023). Factors Influencing The Decision to Study at Chiang Mai Rajabhat University of First Year Students ; A Case Study of The Academic Year 2022, Faculty of Science and Technology of Science and Technology. *Journal of Social sciences, Rajamangala University of Technology Tawan-ok*, 12(2), 62–73.
- Middee, A., Phuethiamjai, N., & Sirithongthaworn, S. (2020). Factors contributing to student dropout in the industrial management program. *Proceedings of the 3rd National Student Academic Conference, Faculty of Industrial Technology, Suan Sunandha Rajabhat University* (pp. 493–496).
- Nuuangaew, B. (2019). *The Situation of Business Computer Students' Dropouts at Phayao University, Thailand (Research report)*. University of Phayao.
- Office of the Registrar, Chiang Mai Rajabhat University. (2024). *Report on the number of students by class*. Retrieved February 14, 2024, from <https://reg.cmru.ac.th/registrar/home.asp>
- Pattanaphuaphan, K. (1993). *Inference statistics for educational research*. Chiang Mai University.
- Punsuwan, A., & Phetkaew, T. (2021). Extracting Factors of Student's Drop-out using Association Rule Mining. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 8(1), 112–136.
- Saengthong, S. (2019). The Causes of Dropout of Students in Sociology Program (Community Development) Faculty of Humanities and Society in Nakhon Sawan Rajabhat University. *MCU Journal of Social Development*, 4(1), 64–85.
- Thaweerat, P. (1997). *Construction, development, and testing of achievement tests*. Office of Educational Testing, Srinakharinwirot University.